

Open Access Journal
e-ISSN: 3108-6640

Araştırma Makalesi (Research Article)

Cilt 1: 43 / Haziran 2025

(Volume 1: 43 / June 2025)

TÜRKİYE'DEKİ HAVACILIK TOPLULUKLARININ ETKİNLİK EKOSİSTEMİ

Mısra YAPICILAR^{1*}, Abdulkadir ALICI¹, Beyzanur AKSU¹

¹Kastamonu University, Civil Aviation Vocational School, Department of Aviation Management, 37150, Kastamonu, Türkiye

Özet: Üniversitelerde havacılık alanında faaliyet gösteren öğrenci toplulukları, resmi öğretim programlarını tamamlayan önemli öğrenme ve deneyim ortamları olmakla birlikte, bu kulüplerin etkinlik profillerine ilişkin sistematik çalışmalar sınırlıdır. Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de havacılık yönetimi alanında programa sahip üniversitelerdeki havacılık topluluklarının yürüttüğü faaliyetleri betimleyerek, bu etkinliklerin türlerine, kulüpler arası dağılımına ve zamanlama örüntülerine ışık tutmaktır. Çalışmanın örneklemini, Türkiye'de havacılık yönetimi ve ilişkili programların bulunduğu 50 üniversitede faaliyet gösteren havacılık kulüpleri oluşturmaktadır; bu kulüplerin belirlenen dönemde gerçekleştirdiği toplam 482 etkinlik, doküman incelemesine dayalı içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Etkinlikler, önceden belirlenmiş yedi boyut altında sınıflandırılmıştır: teknik ve saha gezileri, sosyal ve kültürel etkinlikler, akademik ve mesleki gelişim, tanıtım ve kulüp içi iletişim, sosyal sorumluluk ve toplumsal katkı, kişisel gelişim, anma ve milli değerler etkinlikleri. Bulgular, kulüp faaliyetlerinin nicel ve nitel açıdan oldukça heterojen bir yapı sergilediğini göstermektedir. Akademik ve mesleki gelişim etkinlikleri toplam faaliyetlerin yaklaşık %40'ını oluşturarak belirgin biçimde öne çıkarken, tanıtım ve kulüp içi iletişim ile teknik ve saha gezileri bu boyutu izlemektedir. Sosyal sorumluluk, kişisel gelişim ve anma-milli değerler etkinliklerinin ise görece sınırlı kaldığı görülmüştür. Ayrıca kulüpler arasında toplam etkinlik sayısı ve boyut çeşitliliği bakımından belirgin farklılıklar bulunmuş; az sayıda kulübün yüksek hacimli ve çok boyutlu programlar yürüttüğü, önemli bir kısmın ise düşük etkinlik düzeyinde seyrettiği saptanmıştır. Etkinliklerin tarihlere göre dağılımı incelendiğinde, akademik takvimle uyumlu biçimde belirli aylarda kümelenme eğilimleri dikkat çekmiştir. Çalışma, havacılık kulüplerinin farklı boyutlarda güçlendirilmesine yönelik kurumsal ve pedagojik öneriler sunmakta ve gelecekte yapılacak karşılaştırmalı ve uzunlamasına araştırmalar için bir temel oluşturmaktadır.

Anahtar kelimeler: Havacılık toplulukları, Öğrenci kulüpleri, Havacılık yönetimi

Event Ecosystem of Aviation Communities in Türkiye

Abstract: While student clubs active in aviation at universities are important learning and experience environments that complement formal curriculums, systematic studies on the activity profiles of these clubs are limited. The purpose of this research is to describe the activities of aviation clubs at universities offering aviation management programs in Turkey, shedding light on the types of these activities, their distribution across clubs, and their scheduling patterns. The study sample comprises aviation clubs operating at 50 universities that offer aviation management and related programs in Turkey. A total of 482 events organized by these clubs during the specified period were analyzed using document review-based content analysis. Activities were categorized under seven predetermined dimensions: technical and field trips, social and cultural activities, academic and professional development, promotion and internal club communication, social responsibility and social contribution, personal development, and commemoration and national values events. The findings indicate that club activities exhibit a highly heterogeneous structure, both quantitatively and qualitatively. Academic and professional development activities are prominent, accounting for approximately 40% of total activities, followed by promotional and internal club communication activities, and technical and field trips. Social responsibility, personal development, and commemorative and national values activities were found to be relatively limited. Furthermore, significant differences were found among clubs in terms of the total number of activities and the diversity of their scope; a small number of clubs conducted high-volume, multifaceted programs, while a significant portion exhibited low activity levels. An examination of the distribution of activities by date revealed a tendency to cluster in specific months, consistent with the academic calendar. The study provides institutional and pedagogical recommendations for strengthening aviation clubs across various dimensions, offering a basis for future comparative and longitudinal research.

Keywords: Aviation societies, Student clubs, Aviation management

*Sorumlu yazar (Corresponding author): Kastamonu University, Civil Aviation Vocational School, Department of Aviation Management, 37150, Kastamonu, Türkiye

E mail: misraypc@hotmail.com (M. YAPICILAR)

Mısra YAPICILAR <https://orcid.org/0009-0008-9644-6950>

Abdulkadir ALICI <https://orcid.org/0000-0002-4796-6385>

Beyzanur AKSU <https://orcid.org/0009-0007-3559-651X>

Gönderi: 12 Kasım 2025

Kabul: 27 Aralık 2025

Yayınlanma: 28 Aralık 2025

Received: November 12, 2025

Accepted: December 27, 2025

Published: December 28, 2025

Cite as: Yapıcılar, M., Alıcı, A., & Aksu, B. (2025). Event ecosystem of aviation communities in Türkiye. *Black Sea Journal of Aviation and Aerospace*, 1, 43.

1. Giriş

Üniversitedeki ilgi duyulan öğrenci kulüplerinden biri olan havacılık toplulukları, havacılıkla ilgilenen bireyleri bir araya getirmek ve havacılığı yaymak amacıyla

kurulan sivil örgütlerdir. Bu topluluklar, üniversitelerdeki bölümler, şehirlerdeki kulüpler veya bağımsız gönüllü gruplar şeklinde faaliyet gösterebilir. Havacılık topluluklarının genel amacı, havacılık

meraklılarına havacılığı aşımak ve onları havacılık ailesine davet etmektir. Bu amaç doğrultusunda havacılık toplulukları çeşitli faaliyetlerde bulunur. Havacılık toplulukları, havacılıkla ilgili bilgi paylaşımını teşvik eder. Seminerler, konferanslar, atölyeler ve eğitim programları düzenleyerek üyelerine ve diğer ilgilienlere havacılıkla ilgili konuları öğretirler. Üyeler, bu etkinlikler sayesinde havacılıkla ilgili bilgilerini artırır ve güncel gelişmeleri takip eder. Bununla birlikte havacılık toplulukları, uçuş simülatörleri, model uçaklar, dronlar gibi üyelerine pratik deneyim kazandıracak etkinlikler düzenleyerek havacılıkla ilgili becerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca, havacılık toplulukları, havacılık sektöründe kariyer yapmak isteyen veya sadece havacılığa ilgi duyan kişilerin bir araya gelmesini sağlar. Üyeler arasında iletişimi ve etkileşimi teşvik ederek ağ oluşturmaya desteklerler (Melbourne Flight Training, 2024; We Florida Financial, 2024). Özetle, havacılık toplulukları, havacılık meraklılarının ortak noktada buluşmasını sağlayarak havacılık ailesinin bir parçası olmalarını destekler. Eğitim ve bilgilendirme faaliyetleriyle üyelerin bilgi ve becerilerini artırırken, deneyim ve uygulama etkinlikleriyle pratik deneyim kazanmalarını sağlarlar.

Havacılık sektörünün giderek karmaşıklaşan yapısı ve nitelikli insan kaynağına olan ihtiyacın artması, üniversitelerdeki havacılık kulüplerini öğrencilerin mesleki, sosyal ve kişisel gelişimini destekleyen önemli bir öğrenme ve deneyim alanı hâline getirmiştir. Resmî öğretim programlarının yanında, öğrenci kulüpleri aracılığıyla yürütülen teknik geziler, seminerler, sosyal etkinlikler ve toplumsal katkı çalışmaları; öğrencilerin hem sektörlle erken dönemde temas kurmalarına hem de iletişim, liderlik, ekip çalışması gibi yatay becerilerini geliştirmelerine imkân tanımaktadır. Özellikle havacılık alanında faaliyet gösteren kulüpler, sektördeki profesyonellerle etkileşim, mentorluk, ağ oluşturma ve uygulamalı öğrenme fırsatları sağlayarak üniversite-sektör iş birliğini güçlendiren, kariyer farkındalığını artıran ve öğrencilerin mesleki/alan kimliği geliştirme süreçlerine katkı sunan tamamlayıcı bir öğrenme ortamı işlevi görmektedir (Tessem ve Abejehu, 2017).

Buna karşın, havacılık kulüplerinin ne tür etkinlikler gerçekleştirdiği, bu etkinliklerin yıl içine nasıl dağıldığı ve öğrencilerin çok boyutlu gelişimini hangi açılardan desteklediğine ilişkin sistematik çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, mevcut kulüp faaliyetlerinin bütüncül bir çerçevede analiz edilmesini ve iyi uygulamaların görünür kılarak hem kurum içi hem de kurumlar arası düzeyde karşılaştırma ve geliştirme imkânı sunulmasını gerekli kılmaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye'deki üniversitelerde faaliyet gösteren havacılık topluluklarının etkinliklerini sistematik biçimde analiz ederek, bu kulüplerin öğrencilerin mesleki, sosyal ve kişisel gelişimine nasıl katkı sunduğunu ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışma, 50 havacılık kulübünün bir dönem boyunca gerçekleştirdiği 482

etkinliği; Teknik ve Saha Gezileri, Sosyal ve Kültürel Etkinlikler, Akademik ve Mesleki Gelişim, Tanıtım ve Kulüp İçi İletişim, Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Katkı, Kişisel Gelişim ile Anma ve Milli Değerler Etkinlikleri olmak üzere yedi boyut altında sınıflandırmakta ve bu etkinliklerin kulüpler, üniversiteler ve zaman dilimleri (aylar) bazında nasıl dağıldığını incelemektedir. Böylece, havacılık kulüplerinin etkinlik profillerine ilişkin bütüncül bir tablo sunmak, kulüpler arası farklılıkları ve ortak örüntüleri görünür kılmak ve yükseköğretimde havacılık alanına yönelik öğrenci topluluklarının daha etkili ve dengeli bir biçimde yapılandırılmasına yönelik öneriler geliştirmek hedeflenmektedir.

1.1. Literatür

Öğrenci kulüpleri ve topluluklarıyla ilgili literatür, farklı eğitim kademelerinde bu yapıların öğrencilerin yöneticilik, liderlik, sosyal beceri, kimlik gelişimi ve boş zamanları değerlendirme pratikleri üzerindeki etkilerini çok boyutlu biçimde ele almaktadır. Türkiye'de yapılan çalışmaların önemli bir bölümü, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde sosyal kulüplerin işlevselliğini, karşılaşılan yapısal ve uygulamaya dönük sorunları ve bu kulüplerin temel ilkelerinin (planlılık, süreklilik, katılımcılık, gönüllülük vb.) ne ölçüde hayata geçirildiğini incelemektedir (Eroğlu, 2008; Yiğit, 2008; Eminoğlu, 2011; Birtürk, 2015; Göğebakan, 2016; Oral ve Oral, 2025).

Üniversite düzeyinde ise öğrenci kulüplerinin/ topluluklarının boş zaman tutumları, örgütsel bağlılık, demokratik tutum, sosyal sorun çözme, girişimcilik ve yaşam doyumu gibi çıktılarla ilişkisi; kulüp faaliyetlerine katılan öğrencilerin bu yapılara ve etkinliklere ilişkin algıları; kulüplerin sosyal girişimcilik ve toplumsal sorumluluk boyutları ile faaliyet alanı çeşitliliği ve yapısal özellikleri öne çıkan temalar arasındadır (Eskici ve Aktaş, 2014; Mohan Bursalı ve Aksel, 2016; Kutlu, 2019; Işık ve Erdoğan, 2020; Kuzu, 2021; Kaya vd., 2022; Uçar, 2022; Aytekin, 2022; Memet, 2022).

Yabancı literatürde de aidiyet duygusu, psikososyal gelişim, liderlik, kültürel çeşitlilik ve öğrenme çıktıları gibi alanlarda, ders dışı kulüp ve organizasyonlara katılımın niteliği ve düzeyi ile öğrencilerin çok boyutlu gelişimi arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalar dikkat çekmektedir (Rovai vd., 2004; Foubert ve Urbanski-Grainger, 2006; Foreman ve Retallick, 2013; Pittaway vd., 2015; Chen vd., 2023).

Genel olarak bakıldığında, mevcut ulusal ve uluslararası çalışmalar öğrenci kulüplerinin öğrencilerin bireysel, sosyal ve akademik gelişimine önemli katkılar sunduğunu; buna karşın kulüplerin etkinlik profillerini belirli bir disiplin bağlamında, geniş bir örneklem üzerinden ve ayrıntılı bir etkinlik sınıflamasıyla ele alan çalışmaların oldukça sınırlı olduğunu göstermektedir. Özellikle havacılık gibi yüksek düzeyde uzmanlaşma, güçlü sektör-üniversite etkileşimi ve mesleki sosyalizasyon gerektiren alanlarda, öğrenci kulüplerinin hangi tür etkinlikleri ne yoğunlukta ürettiğini, bu faaliyetlerin yıl içindeki zamanlamasını ve kulüpler arası

farklılaşma düzeyini ortaya koyan kapsamlı betimsel araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışma, Türkiye’de havacılık yönetimi ve ilişkili programlara sahip 50 üniversitedeki havacılık topluluklarının 2024 yılı boyunca gerçekleştirdiği 482 etkinliği doküman incelemesine dayalı içerik analiziyle çözümleyerek, literatürdeki bu boşluğu doldurmaya yönelik özgün bir adım niteliği taşımaktadır. Yedi boyutlu sınıflama şemasıyla (teknik ve saha gezileri, sosyal ve kültürel etkinlikler, akademik ve mesleki gelişim, tanıtım ve kulüp içi iletişim, sosyal sorumluluk ve toplumsal katkı, kişisel gelişim, anma ve millî değerler) hem havacılık kulüplerinin etkinlik ekosistemine ilişkin ayrıntılı bir “harita” sunmakta hem de kulüp faaliyetlerinin akademik takvimle ilişkisi, kulüpler arası hacim ve çeşitlilik farkları ve görece zayıf kalan faaliyet alanları konusunda karşılaştırmalı bir tablo ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, havacılık alanındaki öğrenci topluluklarını ilk kez ulusal ölçekte sistematik bir etkinlik analizine tabi tutması, disiplin-özel bir çerçeve kullanması ve gelecekte yapılacak nitel, nicel ve karşılaştırmalı araştırmalar için kurumsal ve pedagojik düzeyde somut bir referans noktası oluşturması bakımından literatüre özgün bir katkı sunmaktadır.

2. Materyal ve Yöntem

Bu bölümde, Türkiye’deki havacılık yönetimi bölümlerinde faaliyet gösteren havacılık topluluklarının etkinlik ekosistemini incelemek üzere yürütülen araştırmanın deseni, örnekleme, veri toplama süreci ve içerik analizi temelli veri çözümleme aşamaları ayrıntılı biçimde açıklanmaktadır.

2.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma, üniversite havacılık topluluklarının etkinliklerini yapılandırılmış bir sınıflama çerçevesinde incelemeyi amaçlayan betimsel nitelikte bir doküman incelemesi / içerik analizi çalışması olarak tasarlanmıştır (Krippendorff, 2019; Yıldırım ve Şimşek, 2021). Çalışmada, nicel veriler (etkinlik sayıları, boyutlara göre dağılımlar, zamanlama) ile nitel gözlemler (etkinlik türlerinin içeriksel özellikleri) birlikte ele alınmış; böylece havacılık topluluklarının program yapısına ilişkin bütüncül bir tablo ortaya konulmaya çalışılmıştır (Creswell, 2014; Patton, 2015).

2.2. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örnekleme, Türkiye’de havacılık yönetimi alanında faaliyet gösteren bölümlerdeki havacılık topluluklarıdır. Bu ölçütler doğrultusunda, farklı coğrafi bölgeler ve farklı üniversite türlerini (devlet/vakıf) temsil eden 50 havacılık kulübü örnekleme dâhil edilmiştir. Örnekleme alınan her topluluk, analiz birimi olarak ele alınmış; bu toplulukların 2024 yılı içerisinde gerçekleştirdiği toplam 482 etkinlik incelemeye dahil edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Süreci

Veriler, 2 Şubat 2025 – 28 Şubat 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen geriye dönük doküman incelemesiyle toplanmıştır. Tarama sürecinde toplulukların Instagram, BSJ AVI AER/ Mısra YAPICILAR vd.

X (Twitter) ve LinkedIn hesapları ile üniversitelerin Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlıklarına ait resmi web siteleri incelenmiştir. Verilerin büyük bir kısmı Instagram platformundan ulaşılmıştır. Veri setine ulaşmak için arama motorlarında her bir üniversite için “Üniversite Adı + Havacılık Kulübü”, “Havacılık Topluluğu” ve “Sivil Havacılık Topluluğu” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Her kulüp için, belirlenen dönem boyunca gerçekleştirilen etkinlikler etkinlik adı, tarihi ve içeriği dikkate alınarak listelenmiş ve bu bilgiler araştırmacı tarafından oluşturulan bir Excel veri formuna aktarılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Tekrarlayan kayıtların önlenmesi için tarih, etkinlik adı ve kulüp bilgisi birlikte kontrol edilmiş; yalnızca tamamlandığı doğrulanan etkinlikler analize dâhil edilmiştir.

2.4. Veri Çözümleme Süreci

Toplanan veriler, önceden geliştirilen bir sınıflama şemasına göre yedi ana boyut altında kodlanmıştır (Krippendorff, 2019):

1. Teknik ve Saha Gezileri
2. Sosyal ve Kültürel Etkinlikler
3. Akademik ve Mesleki Gelişim
4. Tanıtım ve Kulüp İçi İletişim
5. Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Katkı
6. Kişisel Gelişim
7. Anma ve Milli Değerler Etkinlikleri

Her bir etkinlik, içerik ve amaç bakımından uygun görülen tek bir boyut altında kodlanmıştır. Kodlama sürecinde, örnek olay olarak önce Kastamonu Üniversitesi Havacılık Topluluğu’nun etkinlikleri ayrıntılı biçimde analiz edilmiş; bu analizden elde edilen tablo “örnek içerik analizi” olarak yapılandırılarak tüm kulüpler için uygulanacak kodlama mantığını somutlaştıran bir şablon olarak kullanılmıştır (Creswell, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2021). Ardından, örnekleme yer alan diğer 49 kulübün etkinlikleri aynı şema doğrultusunda kodlanmış ve tüm kodlar boyut, kulüp ve tarih (ay bazında) değişkenleri üzerinden Excel ortamında derlenmiştir.

Analiz aşamasında;

- Her bir boyut için toplam etkinlik sayıları ve bu sayıların bütün içindeki yüzdesel payları hesaplanmış,
- Kulüp başına toplam etkinlik sayıları ve boyutlara göre dağılımı belirlenmiş,
- Kulüpler, etkinlik hacmi (toplam etkinlik sayısı) ve boyut çeşitliliği (faaliyet yürüttüğü boyut sayısı) bakımından karşılaştırılmış,
- Etkinlik tarihlerinden hareketle, her boyutta aylara göre yoğunlaşma eğilimleri çıkarılmıştır.

Elde edilen bulgular hem tablolar hem de grafikler (boyutlara göre toplam etkinlik sayıları, kulüplere göre toplam etkinlik dağılımı, her boyutta en az bir etkinliği olan kulüp sayısı vb.) aracılığıyla görselleştirilmiş ve yorumlanmıştır.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

İçerik analizinin güvenilirliğini artırmak için, boyut

tanımları ve kodlama kuralları açık biçimde belirlenmiş ve kodlama işlemine başlamadan önce örnek bir kulüp üzerinde deneme kodlaması yapılarak sınıflama şeması netleştirilmiştir (Krippendorff, 2019). Analiz sürecinde kodlamalar yazarlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Kodlayıcı özneliğini en aza indirmek için, tartışmalı görülen etkinlik içerikleri araştırmacılar tarafından birlikte değerlendirilmiş ve oy birliği ile ilgili kategoriye atanmıştır. Kodlama süreci boyunca tutarsız görülen kayıtlar tekrar gözden geçirilmiş; etkinliklerin birden fazla boyuta girebileceği durumlarda etkinliğin başat amacı esas alınarak tek bir boyuta yerleştirilmiştir. Ayrıca tüm veriler tek bir standart Excel formunda toplandığı için, kulüpler arası karşılaştırmalar ve frekans analizleri aynı veri yapısı üzerinde gerçekleştirilmiştir (Patton, 2015; Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu yaklaşım, hem kodlama sürecinin sistematik olmasını hem de bulguların karşılaştırılabilir ve yeniden üretilebilir nitelik kazanmasını sağlamıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde, Türkiye'deki 50 üniversitede faaliyet gösteren havacılık kulüplerine ait toplam 482 etkinliğin içerik analizi sonuçları sunulmaktadır. Bulgular, öncelikle Kastamonu Üniversitesi Havacılık Topluluğu üzerinden verilen örnek içerik analizi tablosu ile süreçsel olarak somutlaştırılmakta, ardından tüm kulüplerin yedi boyut (Teknik ve Saha Gezileri, Sosyal ve Kültürel Etkinlikler, Akademik ve Mesleki Gelişim, Tanıtım ve Kulüp İçi İletişim, Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Katkı, Kişisel Gelişim, Anma ve Milli Değerler Etkinlikleri) çerçevesinde nicel ve nitel açıdan karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada kullanılan içerik analizi sürecini somutlaştırmak amacıyla, önce Kastamonu Üniversitesi Havacılık Topluluğu'na ait etkinlikler ayrıntılı biçimde çözümlenmiş ve Tablo 1'de "örnek içerik analizi" olarak sunulmuştur. Bu tabloda, kulübün bir takvim yılı içerisindeki tüm faaliyetleri tarihleriyle birlikte satır bazında listelenmiş; her etkinlik, önceden belirlenmiş yedi kategoriye (Teknik ve Saha Gezileri, Sosyal ve Kültürel Etkinlikler, Akademik ve Mesleki Gelişim, Tanıtım ve Kulüp İçi İletişim, Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Katkı, Kişisel Gelişim, Anma ve Milli Değerler Etkinlikleri) göre kodlanmıştır. Böylece, örneğin "Kastamonu Havalimanı Gezisi" teknik ve saha gezileri, "İlgaz Dağı Kayak Merkezi Gezisi" sosyal ve kültürel etkinlikler, "AVI-X Konferansları" akademik ve mesleki gelişim, "Stant Haftası Faaliyetleri" tanıtım ve kulüp içi iletişim, "Dünya Kadınlar Günü Uçak Dağıtma Etkinliği" ve "Kastamonu Cumhuriyet İlkokulu Çocuklarla Etkileşim Gezisi" sosyal sorumluluk ve toplumsal katkı, "AFAD Eğitim Konferansı" kişisel gelişim, "18 Mart Çanakkale Zaferi'ni Anma" ve "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlaması" ise anma ve milli değerler kategorisi altında gösterilmiştir. Her bir satırda yalnızca etkinliğin adı ve tarihi değil, aynı zamanda hangi boyut altında yer aldığı da işaretlenmiş; tablonun en sonunda ise bu

kodlamaların toplamı alınarak ilgili kulüp için yıllık faaliyet sayısı hesaplanmıştır. Dolayısıyla Tablo 1, 50 havacılık kulübünün tamamına uygulanan bu kodlama mantığının hem yapısını hem de nasıl işlediğini gösteren temsili bir örnek niteliği taşımaktadır.

Çalışmada incelenen üniversitelerdeki havacılık kulüplerinin faaliyet sayılarına bakıldığında, etkinlik düzeylerinin oldukça heterojen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Bazı kulüpler yıl boyunca yüksek yoğunlukta program üreterek örnek teşkil eden bir profil çizerken, bir kısmının yalnızca birkaç etkinlikle sınırlı kaldığı dikkat çekmektedir. Özellikle İstanbul Gelişim Üniversitesi İGÜ Havacılık Kulübü'nün 26, Kastamonu Üniversitesi Havacılık Topluluğu'nun 25 ve Necmettin Erbakan Üniversitesi Havacılık ve ARGE Topluluğu'nun 24 etkinlikle öne çıkması, bu kurumlarda havacılık kulüplerinin kurumsallaşmış, planlı ve sürekli üretim yapan yapılar hâline geldiğini göstermektedir. Benzer biçimde ODTÜ Havacılık Uzak Topluluğu (22), İstanbul Aydın Üniversitesi İAÜ Havacılık Topluluğu (21), ÇOMÜ Havacılık Kulübü, Eskişehir Teknik Üniversitesi Sivil Havacılık Kulübü ve AYBÜ Havacılık ve Uzak Kulübü'nün (her biri 19 etkinlik) yüksek faaliyet hacmi, bu üniversitelerde havacılık kulüplerinin öğrenciler için yıl boyu devam eden bir öğrenme ve etkileşim ekosistemi sunduğuna işaret etmektedir. Buna karşılık Beykoz Üniversitesi Havacılık Kulübü, Arel Havacılık Topluluğu, İstanbul Esenyurt Üniversitesi İESU Havacılık Kulübü ve Erciyes Üniversitesi Uçak ve Uzak Mühendisliği Kulübü gibi yapıların yalnızca 1-3 etkinlikle temsil edilmesi, bazı üniversitelerde kulüp faaliyetlerinin ya kuruluş aşamasında olduğunu ya da henüz düzenli bir takvime oturmadığını düşündürmektedir. Aşağıdaki Şekil 1'de istatistikler gösterilmektedir.

Bu çalışmada elde edilen bulgular, havacılık kulüplerinin etkinliklerini yalnızca sayısal düzeyde betimlemekle sınırlı kalmamakta, aynı zamanda bu etkinliklerin niteliğini ve dağılım mantığını da görünür kılmaktadır. Bu amaçla, kulüp faaliyetleri önceden belirlenmiş yedi ana boyut çerçevesinde kodlanmış; her bir boyut için hem toplam etkinlik sayıları hem de etkinliklerin kulüpler ve zaman dilimleri (aylar) bazındaki yoğunlaşma eğilimleri ayrı ayrı analiz edilmiştir. Aşağıda, sırasıyla bu yedi boyutun her biri için elde edilen bulgular özetlenmekte ve havacılık kulüplerinin program yapısını yansıtan temel örüntüler tartışılmaktadır.

3.1. Teknik ve Saha Gezileri

Teknik ve saha gezileri boyutu, havacılık topluluklarının öğrencileri kuramsal bilgiden operasyonel gerçekliğe taşıyan faaliyetlerini kapsamaktadır. Havalimanı, yer hizmetleri, bakım hangarı, meteoroloji istasyonu, fuar ve benzeri alanlara yapılan ziyaretler, öğrencilerin mesleki sosyalizasyonunu güçlendirmekte ve sektörle erken dönemde temas kurmasını sağlamaktadır.

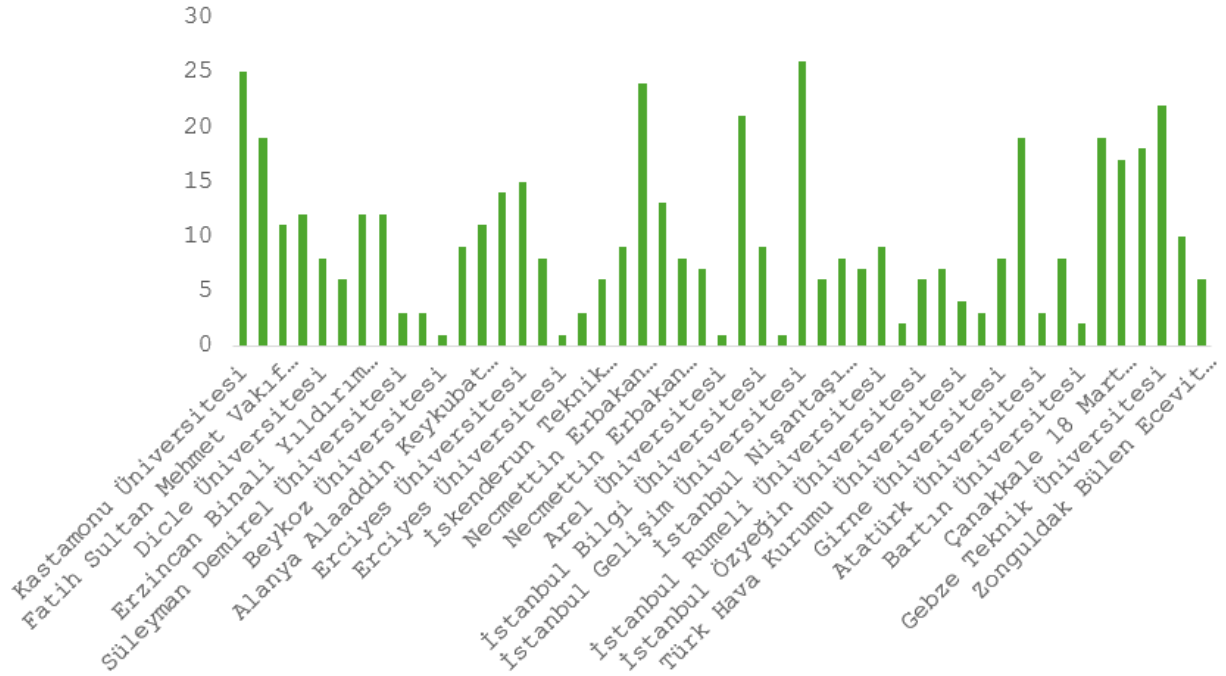
Veri setinde bu boyutta toplam 71 etkinlik bulunmaktadır; bu sayı, tüm faaliyetlerin yaklaşık %14,7'sine karşılık gelmektedir. Toplam 50 kulübün 34'ü (%68) en az bir teknik veya saha gezisi

gerçekleştirmiştir. Kulüp başına ortalama etkinlik sayısı 1,42 olup, teknik gezilerin örneklem genelinde yaygın fakat yoğunluğu kulüpten kulübe değişen bir pratik olduğunu göstermektedir. Özellikle Eskişehir Teknik Üniversitesi Sivil Havacılık Kulübü (5 etkinlik) ile Kastamonu Üniversitesi Havacılık Topluluğu, İstanbul Bilgi Üniversitesi Flyers of Bilgi Aviation Club ve İstanbul Aydın Üniversitesi İAÜ Havacılık Topluluğu (dört etkinlik) teknik ve saha gezileri açısından öne çıkan yapılardır. Samsun Üniversitesi Sivil Havacılık Topluluğu ise üç etkinlikle bu grubu izlemektedir. Buna karşılık, 16 kulübün bu boyutta hiç etkinliğinin bulunmaması, teknik ve saha gezilerinin tüm topluluklarda standartlaşmış bir uygulama haline

gelmediğine işaret etmektedir. Bazı kulüpler teknik gezileri sistematik biçimde planlayarak havalimanı, yer hizmetleri ve bakım faaliyetlerini bir arada deneyimleme imkânı sunarken, bazı kulüplerde bu boyut ya hiç kullanılmamakta ya da tekil etkinliklerle sınırlı kalmaktadır. Bu durum, bir yandan ders içeriklerinin uygulama ile desteklenmesi yönünde güçlü örnekler bulunduğunu, diğer yandan teknik ve saha gezilerinin hâlen tüm topluluklarda standartlaşmış bir uygulama hâline gelmediğini göstermektedir. Genel olarak, teknik ve saha gezileri boyutunun, akademik içerik ile sektörün günlük işleyişi arasında köprü kuran kritik bir tamamlayıcı rol üstlendiği söylenebilir.

Tablo 1. Örnek içerik analizi (Kastamonu Üniversitesi-Havacılık Topluluğu)

Üniversite	Kulüp	Teknik ve Saha Gezileri	Sosyal ve Kültürel Etkinlikler	Akademik ve Mesleki Gelişim	Tanıtım ve Kulüp İçi İletişim	Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Katkı	Kişisel Gelişim	Anma ve Milli Değerler Etkinlikleri	Toplam
Kastamonu Üniversitesi	Havacılık Topluluğu	Kastamonu Havalimanı Gezisi (3 Ocak)	İlgaz Dağı Kayak Merkezi Gezisi (25 Ocak)	Liderlik ve Motivasyon Sunumları (12 Ocak)	Stant Haftası Faaliyetleri/ Kulüp Tanıtımı (5-6-7 Mart)				
		Kastamonu Havalimanı Gezisi (6 Mart)	Ramazan Bayramı Kahvaltısı Organizasyonu (11 Nisan)	AVI-X II Konferansı / Tansen Koçboğan (23 Şubat)	Havacılık Eğitim Fuarı ve Kariyer Buluşması (IFTE-2024) - Stant Açma (3-4-5 Mayıs)	Dünya Kadınlar Günü Uçak Dağıtma Etkinliği (8 Mart)		18 Mart Çanakkale Zaferi'ni Anma/ Şehitlik Ziyareti (18 Mart)	
		Meteoroloji İstasyon Gezisi (22 Mart)	Geleneksel Öğrenci Buluşması ve Tanıtım Etkinliği (27 Eylül)	Örgütsel Davranış Kongresi(31Ekim-3Kasım)	Stant Haftası Faaliyetleri/ Kulüp Tanıtımı (16 Ekim)		AFAD Eğitim Konferansı (13 Mart)		25
			Geleneksel Çiftlik Buluşması (5 Ekim)	AVI-X III Konferansı / Lütfi Başıyigit (28 Mayıs)					
		17-18-19 Mayıs 2024- Bursa Uludağ üniversitesi tarafından düzenlenen Üni Uçuş Günlerine katılım	Gezeravcı'nın uçuşunu izleme (19 Ocak)			Kastamonu Cumhuriyet İlkokulu Çocuklarla Etkileşim Gezisi (10 Aralık)		23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlaması (23 Nisan)	
			Dünya Sivil Havacılık Günü Kokteyli- Mezun Öğrenci Buluşması (6 Aralık)	Eskişehir Teknik Üniversitesin de Uluslararası Havacılık Kongresine Katılım (23 Ekim)	Bilim Şenliği Standı (17-18 Ekim)				
				AVI-X IV Uçuş ve Ötesi Etkinliği (25 Kasım)					

Şekil 1. Üniversitelerin etkinlik sayıları.

Etkinlik tarihleri incelendiğinde, faaliyetlerin özellikle Mart-Mayıs döneminde ve Kasım-Aralık aylarında yoğunlaştığı görülmektedir. Mart ve Mayıs ayları, bahar döneminin iklim koşulları ve akademik takvimin görece esnekliği sayesinde havalimanı, yer hizmetleri ve bakım hangarı ziyaretleri için elverişli bir zaman aralığı sunarken; Kasım-Aralık aylarındaki yığılma, genellikle dönem sonuna yaklaşan kulüplerin yıl içi teknik gezi hedeflerini tamamlamaya yönelik planlarıyla açıklanabilir.

3.2. Sosyal ve Kültürel Etkinlikler

Sosyal ve kültürel etkinlikler, havacılık topluluklarının öğrencilerin üniversite yaşamına, aidiyet duygusuna ve grup içi ilişkilerine katkı sağlayan faaliyetlerini içermektedir. Gezi, kamp, doğa yürüyüşü, kültür turları ve sosyal buluşmalar gibi etkinlikler, toplulukları yalnızca mesleki odaklı yapılardan ziyade çok yönlü öğrenme ve etkileşim ortamlarına dönüştürmektedir.

Bu boyutta toplam 62 etkinlik tespit edilmiştir; bu faaliyetler bütün etkinliklerin yaklaşık %12,9'unu oluşturmaktadır. 22 kulüp (%44) en az bir sosyal veya kültürel etkinlik gerçekleştirmiş olup, kulüp başına ortalama etkinlik sayısı 1,24 düzeyindedir. Kastamonu Üniversitesi Havacılık Topluluğu altı sosyal/kültürel etkinlikle örneklem en yüksek değerine sahiptir. Bu kulübü, beşer etkinlik ile Gebze Teknik Üniversitesi Havacılık ve Uzay Kulübü, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ÇOMÜ Havacılık Kulübü ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi ODTÜ Havacılık Uzay Topluluğu, dörder etkinlikle ise Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Hürkuş Havacılar Topluluğu takip etmektedir.

Sosyal ve kültürel faaliyetlerini çeşitlendiren kulüplerin, çoğu zaman diğer boyutlarda (özellikle tanıtım, teknik geziler ve akademik etkinlikler) de daha zengin bir

portföy sunduğu görülmektedir. Buna karşın, yaklaşık yarısında bu boyutta hiç etkinlik bulunmayan kulüpler, daha çok "bilgi ve kariyer odaklı" ancak aidiyet ve grup dinamikleri bakımından sınırlı bir topluluk deneyimi sunmaktadır. Bu boyut, etkinliklerin sürdürülebilirliği ve gönüllü katılımın sürekliliği açısından önemli bir destek işlevi görmektedir.

Etkinlik tarihleri incelendiğinde, belirgin bir güz ve kış yoğunluğu söz konusudur. Etkinliklerin büyük kısmı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında; ikincil olarak da Ocak ve Mart aylarında gerçekleşmektedir. Bu dağılım, akademik yılın başında (Ekim-Kasım) kulüplerin tanışma gezileri, kaynaştırma etkinlikleri ve kamp/şehir turlarıyla üyeler arasında bağ kurmaya çalıştığını; dönem ortasında ise (Aralık-Ocak-Mart) hem motivasyonu artırıcı hem de yarıyıl tatiliyle ilişkilenen sosyal faaliyetlere ağırlık verildiğini göstermektedir. Yaz aylarında ve sınav dönemlerine denk gelen aylarda sosyal ve kültürel etkinliklerin belirgin biçimde azaldığı görülmektedir.

3.3. Akademik ve Mesleki Gelişim

Akademik ve mesleki gelişim boyutu, havacılık topluluklarının çekirdek faaliyet alanını oluşturmaktadır. Konferans, panel, seminer, teknik eğitim, sertifika programı ve çalıştay gibi etkinlikler, öğrencilerin mesleki bilgi birikimini artırmakta, kariyer planlamasını desteklemekte ve sektördeki güncel gelişmeleri takip etmelerine imkân sağlamaktadır.

Veriler, bu boyutta toplam 202 etkinlik bulunduğunu göstermektedir; bu değer, tüm faaliyetlerin %41,9'unu oluşturarak en yüksek paya sahiptir. 44 kulüp (%88), en az bir akademik veya mesleki gelişim etkinliği düzenlemiştir ve kulüp başına ortalama etkinlik sayısı 4,04 düzeyindedir. Bu bulgu, havacılık topluluklarının büyük çoğunluğunun kendisini öncelikle akademik ve

mesleki öğrenmeyi destekleyen yapılar olarak konumlandığını göstermektedir. Özellikle İstanbul Gelişim Üniversitesi İGÜ Havacılık Kulübü (17 etkinlik) ve Necmettin Erbakan Üniversitesi Havacılık ve ARGE Topluluğu (13 etkinlik), yoğun akademik faaliyet hacmiyle öne çıkmaktadır. Eskişehir Teknik Üniversitesi Sivil Havacılık Kulübü, Amasya Üniversitesi Havacılık Kulübü ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi ODTÜ Havacılık Uzay Topluluğu ise 10'ar etkinlik ile üst dilimde yer alan diğer kulüplerdir.

Akademik etkinliklerde yoğunluk sergileyen kulüplerin önemli bir kısmında teknik geziler, tanıtım ve belirli ölçüde kişisel gelişim etkinlikleriyle desteklenen daha bütüncül bir yapı dikkat çekmektedir. Öte yandan, yalnızca bir veya iki akademik etkinliğe sahip kulüpler, hem faaliyet hacmi hem de çeşitlilik bakımından alt düzeyde konumlanmaktadır. Genel olarak bakıldığında, kulüplerin %58'inin üç ila beş boyutta, %16'sının ise altı veya yedi boyutta faaliyet yürütmesi; akademik ve mesleki gelişim boyutunun diğer boyutlarla kombine edildiğinde öğrenciler için çok boyutlu bir öğrenme ekosistemi oluşturduğunu göstermektedir. Özellikle Kastamonu Üniversitesi Havacılık Topluluğu, Necmettin Erbakan Üniversitesi Havacılık ve ARGE Topluluğu ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi BEUN Sivil Havacılık Topluluğu yedi boyutun tamamında faaliyet göstererek bu bütüncül modele örnek teşkil etmektedir.

Akademik ve Mesleki Gelişim etkinlikleri zaman dağılımı bakımından en çarpıcı deseni sunmaktadır. Bu boyuttaki faaliyetler, belirgin biçimde Aralık ayında ve bahar döneminin sonuna doğru Mayıs ayında yoğunlaşmaktadır; Aralık ayındaki etkinlik sayısı tek başına tüm akademik faaliyetlerin yaklaşık dörtte birini oluşturmaktadır. Mart, Nisan, Ekim ve Şubat ayları da görece yüksek sayıda seminer, panel ve konferansın düzenlendiği dönemlerdir. Bu tablo, akademik ve mesleki içerikli etkinliklerin yoğunlukla dönem ortası ve dönem sonu periyotlarında, derslerin ilerlemesiyle birlikte öğrencilerin alanla ilgili daha spesifik sorularının ve kariyer odaklı beklentilerinin arttığı zamanlarda organize edildiğine işaret etmektedir.

3.4. Tanıtım ve Kulüp İçi İletişim

Tanıtım ve kulüp içi iletişim boyutu, toplulukların hem üniversite içindeki görünürliğini hem de kendi iç örgütlenmesini ve koordinasyonunu yansıtan faaliyetleri kapsamaktadır. Tanışma toplantıları, oryantasyon etkinlikleri, bilgilendirme oturumları ve sosyal medya çalışmaları bu boyut altında değerlendirilmektedir. Bu etkinlikler, kulübün yeni üye kazanımı, etkinliklere katılım ve kurumsal kimlik inşası açısından belirleyici bir işleve sahiptir.

Bu boyutta toplam 85 etkinlik tespit edilmiştir; bu sayı, örneklemdeki tüm faaliyetlerin %17,6'sına karşılık gelmektedir. 39 kulüp (%78) en az bir tanıtım veya kulüp içi iletişim etkinliği düzenlemiş, kulüp başına ortalama etkinlik sayısı 1,70 olarak gerçekleşmiştir. Orta Doğu Teknik Üniversitesi ODTÜ Havacılık Uzay Topluluğu altı tanıtım/iletişim etkinliği ile ilk sırada yer almakta;

İstanbul Aydın Üniversitesi İAÜ Havacılık Topluluğu beş, Fırat Üniversitesi FÜHAK Havacılık Kulübü, Kastamonu Üniversitesi Havacılık Topluluğu ve İskenderun Teknik Üniversitesi İSTE Havacılık Topluluğu ise dörder etkinlik ile bu kulübü takip etmektedir.

Tanıtım ve iletişim boyutunda etkinlik üreten kulüplerin çoğunlukla diğer boyutlarda da (özellikle akademik, sosyal ve teknik alanlarda) aktif olması, etkinlik kapasitesi ile kendini ifade etme ve örgütlenme becerisi arasında pozitif bir ilişki bulunduğu işaret etmektedir. Buna karşılık, bu boyutta hiç faaliyet yürütmeyen az sayıdaki kulübün, güçlü etkinlikler üretse dahi görünürlük ve katılım düzeyi açısından dezavantajlı konumda kalabileceği söylenebilir. Dolayısıyla tanıtım ve kulüp içi iletişim, topluluk faaliyetlerinin erişimini ve etkisini artıran, diğer boyutları destekleyen bir çarpan mekanizması işlevi görmektedir.

Tanıtım ve Kulüp İçi İletişim boyutunda tarihsel yoğunluk, üniversite akademik takvimiyle doğrudan örtüşmektedir. Etkinliklerin en büyük kısmı Eylül-Kasım aralığında, özellikle de Ekim ayında gerçekleşmektedir; bu ay tek başına tanıtım ve iletişim faaliyetlerinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Kulüpler bu dönemde stant çalışmaları, oryantasyon oturumları, tanışma toplantıları ve sosyal medya kampanyaları aracılığıyla yeni üye kazanmaya ve görünürlüklerini artırmaya odaklanmaktadır. İkinci bir yoğunlaşma noktası Mayıs ayıdır; bu dönemde çoğu kulüp yılsonu değerlendirmeleri, kapanış toplantıları veya toplu bilgilendirme etkinlikleri düzenlemektedir. Dolayısıyla tanıtım ve kulüp içi iletişim etkinlikleri, akademik yılın başı ve sonu etrafında kümelenmiş, dönemin orta kısmında ise görece daha düşük bir yoğunluk sergilemiştir.

3.5. Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Katkı

Sosyal sorumluluk ve toplumsal katkı boyutu, havacılık topluluklarının üniversite sınırlarının ötesine geçerek daha geniş toplumsal çevreye yönelik değer üretme kapasitesini göstermektedir. Okul ziyaretleri, çevre temizlikleri, fidan dikme kampanyaları, bağış organizasyonları ve dezavantajlı gruplarla yürütülen çalışmalar bu kapsamda ele alınmaktadır. Bu faaliyetler, sürdürülebilirlik, etik ve vatandaşlık bilinciyle doğrudan ilişkilidir.

Bu boyutta yalnızca 18 etkinlik kaydedilmiş olup, bu değer toplam faaliyetlerin %3,7'si ile örneklem en düşük oranlarından birini temsil etmektedir. 14 kulüp (%28) en az bir sosyal sorumluluk etkinliği gerçekleştirmiş, kulüp başına ortalama etkinlik sayısı 0,36'de kalmıştır. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Hürkuş Havacılar Topluluğu, İstanbul Aydın Üniversitesi İAÜ Havacılık Topluluğu, Atatürk Üniversitesi Hava Ulaştırma Kulübü, Samsun Üniversitesi Sivil Havacılık Topluluğu ve Kastamonu Üniversitesi Havacılık Topluluğu ikiyeşer etkinlik ile bu boyutta en fazla faaliyet gerçekleştiren kulüpler olarak öne çıkmaktadır.

Sosyal sorumluluk boyutunda etkinlik üreten toplulukların, çoğu zaman akademik, sosyal ve tanıtım

alanlarında da görece güçlü portföylere sahip olduğu görülmektedir. Bu durum, belirli bir kurumsal olgunluk düzeyine ulaşan kulüplerin, faaliyetlerini zaman içerisinde toplumsal katkı perspektifiyle genişlettiklerini düşündürmektedir. Buna karşın, örneklemin önemli bir bölümünde bu boyutun hiç kullanılmamış olması, havacılık topluluklarının toplumsal rolünün ve sürdürülebilirlik eksenindeki potansiyelinin henüz tam anlamıyla değerlendirilemediğine işaret etmektedir. Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Katkı etkinliklerinin tarihsel dağılımı, diğer boyutlara kıyasla daha dar ama anlamlı bir kümelenme göstermektedir. Bu boyuttaki faaliyetlerin neredeyse yarısı Mart ayında gerçekleştirilmiş; geri kalanlar ise ağırlıklı olarak Ekim, Kasım ve Aralık aylarında toplanmıştır. Mart ayındaki yoğunluk, hem hava koşullarının saha çalışmaları için elverişli hâle gelmesi hem de birçok kulübün yılın ilk yarısında en az bir toplumsal fayda projesi gerçekleştirme hedefiyle ilişkilendirilebilir. Sonbahar aylarında görülen artış ise, özellikle çevre, dayanışma ve yardım temalı etkinliklerin yılsonu kampanyalarıyla eşzamanlı planlanmasından kaynaklanmaktadır.

3.6. Kişisel Gelişim

Kişisel gelişim boyutu, öğrencilerin mesleki bilgiye ek olarak iletişim, liderlik, zaman yönetimi, takım çalışması ve stresle başa çıkma gibi yatay becerilerini destekleyen faaliyetleri kapsamaktadır. Bu tür etkinlikler, mezuniyet sonrasında iş yaşamına geçişte rekabet avantajı sağlayan ve kariyer başarısını doğrudan etkileyen yetkinliklerin gelişimine katkı sunmaktadır.

Veri setinde kişisel gelişim kapsamında 24 etkinlik bulunmaktadır; bu sayı, toplam faaliyetlerin %5'ine karşılık gelmektedir. 16 kulüp (%32) en az bir kişisel gelişim etkinliği düzenlemiş, kulüp başına ortalama etkinlik sayısı 0,48 olarak gerçekleşmiştir. Bu boyutta en yüksek değere, dört etkinlikle Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi AYBÜ Havacılık ve Uzay Kulübü sahiptir. Fırat Üniversitesi FÜHAK Havacılık Kulübü üç; Necmettin Erbakan Üniversitesi Havacılık ve ARGE Topluluğu, Eskişehir Teknik Üniversitesi Sivil Havacılık Kulübü ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ÇOMÜ Havacılık Kulübü ise ikişer kişisel gelişim etkinliğiyle bu kulübü takip etmektedir.

Kişisel gelişim boyutunda faaliyet yürüten kulüplerin bir kısmının, akademik, teknik, sosyal ve tanıtım alanlarında da aktif olması, öğrencilerin hem mesleki hem de bireysel düzeyde çok yönlü desteklendiği yapıları işaret etmektedir. Bununla birlikte, kulüplerin yaklaşık üçte ikisinin bu boyutta hiç etkinlik gerçekleştirmemiş olması, kişisel yetkinlik geliştirmeye yönelik faaliyetlerin henüz sistematik bir planlama çerçevesine oturtulmadığını göstermektedir. Bu bulgu, gelecekte kulüp etkinlik tasarımlarının kariyer becerileri ve kişisel gelişim odaklı içeriklerle güçlendirilebileceğini ortaya koymaktadır.

Kişisel Gelişim boyutundaki etkinlikler de belirgin bir şekilde Kasım-Aralık döneminde yoğunlaşmakta; bu iki ayda gerçekleştirilen faaliyetler toplam kişisel gelişim etkinliklerinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Mart

ayında gözlenen ikinci bir artış, bahar döneminin başıyla birlikte öğrencilerin sınav, staj ve kariyer planlaması baskısını daha fazla hissetmeye başladıkları bir döneme denk gelmektedir.

3.7. Anma ve Milli Değerler Etkinlikleri

Anma ve milli değerler boyutu, havacılık topluluklarının faaliyetlerini tarihsel bilinç, milli kimlik ve ulusal değerlerle ilişkilendiren etkinlikleri kapsamaktadır. Milli bayramlar, önemli tarihsel günler ve Türkiye'de havacılığın gelişimine katkı sunan öncü isimlerin anıldığı organizasyonlar bu kapsamda değerlendirilmekte; mesleki kimlik ile ulusal kimlik arasında sembolik bir bağ kurulmasına hizmet etmektedir.

Bu boyutta toplam 20 etkinlik kaydedilmiştir; bu değer, tüm faaliyetlerin %4,1'ine karşılık gelmektedir. 14 kulüp (%28) en az bir anma veya milli değer odaklı etkinlik düzenlemiş, kulüp başına ortalama etkinlik sayısı 0,40 olarak gerçekleşmiştir. Gebze Teknik Üniversitesi Havacılık ve Uzay Kulübü, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi BEUN Sivil Havacılık Topluluğu ve İstanbul Gelişim Üniversitesi İGÜ Havacılık Kulübü üçer etkinlikle bu boyutta en yüksek değere sahiptir. Necmettin Erbakan Üniversitesi HÜRKUŞ Öğrenci Topluluğu ve Kastamonu Üniversitesi Havacılık Topluluğu ise ikişer etkinlik ile bu kulüpleri izlemektedir.

Anma ve milli değerler boyutunda faaliyet gösteren kulüplerin, çoğu zaman sosyal ve akademik etkinliklerle birlikte daha bütüncül bir kimlik inşa etme çabası içinde oldukları görülmektedir. Buna karşın, örneklemin yarısından fazlasında bu boyutta hiç etkinlik bulunmaması, havacılık topluluklarının önemli bir bölümünde tarihsel ve milli bağlamın henüz sistematik bir faaliyet alanı olarak ele alınmadığını göstermektedir. Bu durum hem kurumsal kimlik inşası hem de öğrencilerin havacılığın ulusal ölçekteki tarihsel gelişimine ilişkin farkındalıklarının artırılması açısından önemli bir gelişim alanına işaret etmektedir.

Anma ve Milli Değerler Etkinlikleri açısından bakıldığında, tarihsel kümelenmenin doğrudan ulusal ve tarihsel takvimle uyumlu olduğu görülmektedir. Etkinliklerin yarısına yakını Mart ayında yoğunlaşmakta; bu yoğunluk büyük ölçüde 18 Mart Çanakkale Zaferi ve Şehitleri Anma Günü çerçevesinde düzenlenen programlardan kaynaklanmaktadır. İkinci kümelenme, Ekim ve Kasım aylarında (Cumhuriyet Bayramı ve 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü) ve daha sınırlı ölçüde Nisan ile Aralık aylarında ortaya çıkmaktadır. Bu dağılım, havacılık kulüplerinin anma ve milli değerler faaliyetlerini ağırlıklı olarak ulusal bayram ve anma günlerine bağladığını; bu boyuttaki etkinliklerin diğer tür faaliyetlere kıyasla takvimsel olarak daha net ve törensel bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, Türkiye'deki havacılık yönetimi bölümlerinde faaliyet gösteren 50 havacılık topluluğuna/kulübüne ait toplam 482 etkinlik, içerik analizi yoluyla yedi boyut altında sınıflandırılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular, üniversite havacılık

topluluklarının etkinlik ekosisteminin hem nicel hem nitel açıdan oldukça heterojen bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

İlk olarak, etkinliklerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde, Akademik ve Mesleki Gelişim boyutunun 202 etkinlikle tüm faaliyetlerin yaklaşık %41,9'unu oluşturduğu, dolayısıyla kulüplerin kendilerini öncelikle mesleki bilgi ve kariyer odaklı yapılar olarak konumlandıkları görülmüştür. Bunu, 85 etkinlikle (%17,6) Tanıtım ve Kulüp İçi İletişim boyutu izlemekte; bu durum, kulüplerin yeni üye kazanma, görünürlük ve örgütlenme süreçlerine kayda değer bir enerji ayırdığını göstermektedir. Teknik ve Saha Gezileri (71 etkinlik, %14,7) ile Sosyal ve Kültürel Etkinlikler (62 etkinlik, %12,9) ise, öğrencilerin sahaya çıkma, havacılık ortamını yerinde gözlemlene ve sosyal bağlarını güçlendirme fırsatları sunduğunu ortaya koymaktadır. Buna karşın, Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Katkı (18 etkinlik, %3,7), Kişisel Gelişim (24 etkinlik, %5,0) ve Anma ve Milli Değerler (20 etkinlik, %4,1) boyutlarındaki etkinlik sayılarının görece düşük düzeyde kalması, havacılık topluluklarının toplumsal sorumluluk, yatay beceri geliştirme ve tarihsel/milli bağlamla ilişki kurma konularında henüz sistematik ve yaygın bir pratik oluşturamadıklarına işaret etmektedir.

İkinci olarak, kulüpler arası karşılaştırmalar kulüp düzeyinde önemli farklılıklar olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bazı üniversitelerdeki kulüpler (örneğin İstanbul Gelişim Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ODTÜ, İstanbul Aydın Üniversitesi, ÇOMÜ, Eskişehir Teknik Üniversitesi, AYBÜ, Gebze Teknik Üniversitesi ve Fırat Üniversitesi'ndeki kulüpler) 18 ve üzeri etkinlikle yüksek hacimli ve çok boyutlu bir program yürütürken; bazı kulüplerin yalnızca 1-3 etkinlikle temsil edilmesi, kulüp ekosisteminin "lokomotif" nitelikte az sayıda kulüp ile düşük etkinlikli geniş bir taban üzerine kurulu olduğunu göstermektedir. Yüksek etkinlik hacmine sahip kulüplerin büyük ölçüde birden fazla boyutta faaliyet yürütmesi, etkinlik sayısı ile boyut çeşitliliği arasında güçlü bir ilişki bulunduğunu da ortaya koymaktadır.

Üçüncü olarak, aynı üniversite içinde birden fazla havacılık kulübünün bulunduğu örnekler (özellikle Necmettin Erbakan Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi ve Türk Hava Kurumu Üniversitesi) incelendiğinde, toplam etkinlik hacminin artmasına karşın kulüpler arası dengenin her zaman sağlanamadığı, bazı kulüplerin belirgin biçimde "merkezî" rol üstlenirken diğerlerinin daha sınırlı sayıda etkinlik yürüttüğü görülmüştür. Bu durum, çok kulüplü yapılarda iç koordinasyon ve iş bölümü mekanizmalarının önemine işaret etmektedir.

Dördüncü olarak, etkinliklerin tarihlere göre dağılımı incelendiğinde, boyutların akademik takvimle yakından ilişkili olduğu bulunmuştur. Akademik ve mesleki etkinlikler özellikle Aralık ve Mayıs aylarında yoğunlaşırken; tanıtım ve kulüp içi iletişim faaliyetleri Eylül-Ekim döneminde, sosyal ve kültürel etkinlikler sonbahar ve kış aylarında, sosyal sorumluluk etkinlikleri

ağırlıklı olarak Mart ve sonbahar aylarında, anma ve milli değerler etkinlikleri ise ulusal bayram ve anma günleri etrafında yoğunlaşmaktadır. Bu desen, kulüplerin faaliyet planlamasında akademik yılın doğal ritmini dikkate aldıklarını; ancak bazı boyutların (özellikle sosyal sorumluluk ve kişisel gelişim) yıl geneline daha dengeli yayılmadığını göstermektedir.

Son olarak, bu çalışma, havacılık topluluklarının üniversite-sektör etkileşimi, mesleki sosyalleşme, kariyer farkındalığı ve öğrenci gelişimi açısından önemli bir potansiyel taşıdığını, ancak bu potansiyelin tüm üniversitelerde ve tüm boyutlarda eşit düzeyde değerlendirilemediğini ortaya koymaktadır. Geliştirilen yedi boyutlu sınıflama şeması hem havacılık alanı hem de diğer disiplinlerde öğrenci kulüplerinin etkinlik profillerini analiz etmek için kullanılabilir bir çerçeve sunmakta; bu yönüyle literatüre yöntemsel bir katkı sağlamaktadır.

Bu bulgular doğrultusunda, üniversite havacılık kulüplerinin daha dengeli ve çok boyutlu bir etkinlik ekosistemi geliştirebilmeleri için hem kurumsal hem uygulamaya dönük bir dizi öneri sunulmaktadır. Öncelikle üniversite yönetimlerinin, havacılık kulüplerini program çıktıları ve kalite süreçleriyle ilişkilendirerek yalnızca akademik ve tanıtım boyutunda değil, sosyal sorumluluk, kişisel gelişim ve anma-milli değerler gibi görece zayıf kalan alanlarda da düzenli faaliyet üretmelerini teşvik edecek destek mekanizmalarını (bütçe, mekân, ulaşım, danışmanlık vb.) güçlendirmesi gerekmektedir. Kulüplerin, yıllık planlarını oluştururken etkinlik sayısından ziyade boyut çeşitliliğini gözetmeleri; etkinlikleri yılın belirli aylarına yığmak yerine mümkün olduğunca yıla yaymaları ve faaliyetlerini sistematik olarak kayıt altına alıp değerlendirmeleri önerilmektedir. Birden fazla kulübün bulunduğu üniversitelerde iç koordinasyonu sağlayacak ortak platformların oluşturulması ve üniversiteler arası havacılık kulüpleri ağlarının güçlendirilmesi, iyi uygulama örneklerinin paylaşımı ve ortak etkinlikler (ulusal öğrenci sempozyumları, teknik geziler, yarışmalar vb.) yoluyla kurumsal kapasitenin artırılmasına katkı sağlayacaktır. Sektör paydaşlarının (havayolları, havalimanı işletmeleri, SHGM, meslek örgütleri) kulüplerle daha sistematik iş birlikleri kurarak teknik gezi, mentorluk ve kariyer günleri gibi faaliyetleri desteklemeleri hem nitelikli insan kaynağı yetiştirilmesi hem de öğrencilerin mesleki kimlik gelişimi açısından kritik görülmektedir.

Bu çalışmanın başlıca sınırlılığı, verilerin yalnızca doküman incelemesine (kulüp paylaşımları, resmî listeler vb.) dayanması ve belirli bir dönemde gerçekleştirilen etkinliklerle sınırlı olmasıdır; bu nedenle hem bildirilmeyen/faaliyete geçirilemeyen etkinlikler hem de öğrencilerin bu etkinlikleri nasıl deneyimlediğine ilişkin öznel boyut analize dâhil edilememiştir. Ayrıca örneklem, Türkiye'de havacılık yönetimi ve ilişkili alanlarda faaliyet gösteren kulüplerle sınırlı olduğundan, bulguların diğer disiplinlerdeki öğrenci kulüplerine doğrudan genellenmesi dikkatle ele alınmalıdır. Gelecek

araştırmalarda, doküman analizine ek olarak öğrenci ve akademik danışman görüşmelerinin, anketlerin ve odak grup çalışmalarının kullanılması; farklı yıllara ait verilerin karşılaştırılarak uzunlamasına bir desen kurulması ve benzer sınıflama şemasının diğer mesleki alan kulüplerine uygulanarak disiplinler arası karşılaştırmalar yapılması önerilmektedir.

Katkı Oranı Beyanı

Yazarların katkı yüzdeleri aşağıda verilmiştir. Yazarlar makaleyi incelemiş ve onaylamıştır.

%	M.Y.	A.A.	B.A.
K	40	30	30
T	40	30	30
Y	40	30	30
VTI	40	30	30
VAY	40	30	30
KT	40	30	30
YZ	40	30	30
GR	40	30	30
PY	40	30	30

K= kavram, T= tasarım, Y= yönetim, VTI= veri toplama ve/veya işleme, VAY= veri analizi ve/veya yorumlama, KT= kaynak tarama, YZ= Yazım, GR= gönderim ve revizyon, PY= proje yönetimi.

Çatışma Beyanı

Yazarlar bu çalışmada hiçbir çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmektedirler.

Etik Onay Beyanı

Bu çalışmada hayvanlar ve insanlar üzerinde herhangi bir çalışma yapılmadığı için etik kurul onayı alınmamıştır.

Kaynaklar

- Aytekin, A. (2022). Üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ile öğrenci kulüplerinin etkililiği arasındaki ilişki (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Birtürk, H. (2015). Okullarda sosyal kulüplerin işlevselliği (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Chen, M. K., Chien, H. N., & Liu, R. L. (2023). An empirical study on the learning experiences and outcomes of college student club committee members using a linear hierarchical regression model. *Applied System Innovation*, 6(1), 23. <https://doi.org/10.3390/asi6010023>
- Creswell, J. W. (2014). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (4th ed.). SAGE Publications.
- Eminoğlu, E. (2011). Boş zamanların değerlendirilmesinde ilköğretim okullarındaki öğrenci kulüplerinin yeri. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Eroğlu, E. (2008). İlköğretim okullarındaki sosyal kulüp çalışmalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Elmadag ilçesi örneği). (Yayınlanmış yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Eskici, M., & Aktaş, R. (2014). Üniversite öğrencilerinin öğrenci kulüplerine yönelik görüşleri. *Asian Journal of Instruction*, 2(1

(ÖZEL)), 31-40.

- Foreman, E. A., & Retallick, M. S. (2013). Using involvement theory to examine the relationship between undergraduate participation in extracurricular activities and leadership development. *Journal of Leadership Education*, 12(2), 56-73. <https://doi.org/10.12806/V12/I2/R4>
- Foubert, J. D., & Urbanski-Grainger, L. A. (2006). Effects of involvement in clubs and organizations on the psychosocial development of first-year and senior college students. *NASPA Journal*, 43(1), 166-182. <https://doi.org/10.2202/1949-6605.1576>
- Gögebakan, M. (2016). Liselerde sosyal kulüp etkinliklerinin etkililiği (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Işık, M., & Erdoğan, A. (2020). Üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerileri sürecinde öğrenci topluluklarının rolü: Süleyman Demirel Üniversitesi örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Dergisi*, 23(1), 240-256. <https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.677860>
- Kaya, C., Ekici, S., & Öntürk, Y. (2022). Öğrenci toplulukları üyelerinin boş zaman tutumları ve örgütsel bağlılıklarının incelenmesi. *Journal of Sport Sciences Research*, 7(2), 417-430. <https://doi.org/10.25307/jssr.1076738>
- Krippendorff, K. (2019). Content analysis: An introduction to its methodology (4th ed.). SAGE Publications. <https://doi.org/10.4135/9781071878781>
- Kutlu, L. (2019). Üniversite öğrencilerinin bilimsel ve sosyal etkinliklere katılma ihtiyaçlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 41-58.
- Kuzu, Ö. H. (2021). Student clubs at universities: A content analysis on diversity. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 52-73. <https://doi.org/10.14689/enad.27.4>
- Melbourne Flight Training (2024). Benefits of joining aviation clubs and organizations. <https://mlbflight.com/benefits-of-joining-aviation-clubs-and-organizations/>
- Memet, N. M. (2022). Üniversite topluluklarına üye öğrencilerin girişimcilik becerilerini ve yaşam doyumlarını etkileyen değişkenlerin incelenmesi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Mohan Bursalı, Y., & Aksel, İ. (2016). Sosyal girişimciliğin genç aktörleri: üniversite öğrenci toplulukları örneği. *Journal of Social Sciences & Humanities Researches*, 17(37), 85-101.
- Oral, Ş., & Oral, B. (2025). Lise öğrencilerinin görüşlerine göre öğrenci kulüplerinin değerlendirilmesi. *Journal of History School*, 18(LXXVII), 3559-3590. <https://doi.org/10.29228/joh.74373>
- Patton, M. Q. (2015). Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice (4th ed.). SAGE Publications.
- Pittaway, L. A., Gazzard, J., Shore, A., & Williamson, T. (2015). Student clubs: Experiences in entrepreneurial learning. *Entrepreneurship & Regional Development*, 27(3-4), 127-153. <https://doi.org/10.1080/08985626.2015.1014865>
- Rovai, A. P., Wighting, M. J., & Lucking, R. (2004). The classroom and school community inventory: Development, refinement, and validation of a self-report measure for educational research. *The Internet and Higher Education*, 7(4), 263-280. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2004.09.001>
- Tessema, B. S., & Abejehu, S. B. (2017). University-industry collaboration in curriculum development: Analysis of banking and finance graduates' attributes from educators and industries perspective. *Education Journal*, 6(2), 87-93. <https://doi.org/10.11648/j.edu.20170602.13>

- Uçar, M. (2022). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi çevrimiçi öğrenci topluluklarında topluluk olma hissinin incelenmesi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- We Florida Financial (2024). Exploring the skies together: The thrill and benefits of aviation flying clubs. <https://wefloridafinancial.com/blog/exploring-the-skies-together-the-thrill-and-benefits-of-aviation-flying-clubs>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (12. bs.). Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, N. (2008). Ortaöğretim kurumlarında uygulanan öğrenci kulüplerinin değerlendirilmesi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.